

Атокли адиб ва жамоат арбоби Комил Яшин (Нўмонов) 1909 йили Андижон шахрида тугилди. Ўрта мактабни тугатгач, 1925 йилда Ленинградда ўқийди, сўнгра мактабда ўқитувчилик килади. 1930-1936 йилларда Яшин Ўзбек Давлат Музика театрида адабий эмакдош, 1946-1949 йилларда Ўзбекистон Санъат ишлари бошкармасига рахбарлик килди. У қарийб йигирма йилдан кўп (1958-1980) Ўзбекистон Ёзувчилари уюшмасига рахбарлик килди. Айни бир пайтда Ойбек вафотидан сўнг «Ўзбек тили ва адабиёти» ойнамасига муҳаррирлик ҳам килди. У Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиянинг хақиқий аъзоси ҳамдир.

Яшиннинг ижодий фаолияти 1925 йилдан бошланади. Бу йилларда унинг шеър ва очерклари вақтли матбуотда кўрина бошлади. Шоирнинг «Қуёш» (1930), «Қураш» (1931), «Комсомол» (1933) шеърлий тўпламларига қирган асарларида меҳнатқаш халқ ҳаётида содир бўлаётган янгиликлар, ёшлар тақдири ва келажаги ҳақида фикр оритилади. Унинг биринчи драматик асари «Икки коммунист» (1929 йилда) сахнага қўйилди. У қишлоқларни коллективлаштириш даврида «Ўртоқлар» (1930) ва «Ёндирамиз» (1931) пьесаларини ёзди. Яшиннинг «Номус ва муҳаббат» (1935), «Ҳамза» (А. Умарий билан ҳамкорликда, 1940) сахна асарлари Улуг Ватан урушигача бўлган ўзбек драматургиясининг энг яхши намуналаридандир.

Ўзбек хотин-қизларини эскилик сарқитларидан озод этишга бағишланган «Гулсара» (1934), «Нурхон» (1940) пьесалари ўз вақтида яратилган, ўша давр учун характерли сахна асарларидандир.

Комил Яшин Улуг Ватан уруши даврида етук драматург даражасига кўтарилди. Адибнинг бу даврда яратилган асарларида дўстларга нисбатан меҳрибонли самимий муҳаббат, душманларга қаҳру қазаб ёғдирилди. «Ўлим босқинчиларга» (1942), «Офтобхон» (1944), «Даврон ота» (1942, Уйғун, Собир Абдулла, Чустий билан бирга ёзилган) драмаларига шу рух сингдирилган. Комил Яшин «Гулсара» операсининг либреттоси 1950 йилда Иттифок Давлат мукофоти лауреати деган фахрий унвонни олишга муяссар бўлди. «Генерал Рахимов» драмасида (1949) биринчи ўзбек генерали Собир Рахимовнинг Улуг Ватан урушида кўрсатган қахрамонлиги акс эттирилган.

Драматургнинг инқилобий мавзудаги «Йўлчи юлдуз (1957) асари республикамиз театрларида муваффақият билан қўйилиб келинди.

Истеъдодли санъаткор Комил Яшин 1974 йилда «Инқилоб тонги» драмасини ёзди. Унда халқимизнинг етук фарзанди, атокли давлат арбоби Файзулла Ҳўжаевнинг сиймоси гавдаланган. Унга адабиёт ва санъат соҳасида хизматлари учун Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби ва Ўзбекистон халқ ёзувчиси, 1974 йилда Меҳнат қахрамони унвонлари берилди.

Ҳамзадек улуг устози изидан борган Комил Яшин ўзбек драматургиясида янги саҳифалар очган, унинг тематик доирасини бойитган, узок умрлик асарлар яратган адибдир. Адабиётимизда унинг овозига эргашган, тарбиясидан баҳраманд бўлган драматурглар оз эмас. Комил Яшиннинг ўзбек театри ва драматургияси тараққиётига кўшган ҳиссаси улкандир.

Комил Яшин кейинги йилларда «Ҳамза» романини ёзиб чоп эттирди. Унинг сўнги асарларидан бири икки китобдан иборат «Ёдгорлик» мемуарномасидир. Гап Комил Яшин қаби кекса санъаткорлар ҳақида борганда улар йўл қўйган хатолар ёки нуқсонларни

давр рухияти, талаби билан боглик холда кўриш зарурдир. Тўғри, унинг кўп асарларида Уйгун, Г.Гулом, Н. Сафаров ва бошқа адиблар каби партиявий авангардлик меъёридан ошиб кетган, шунинг оқибатида улар асарларида тарихий ҳақиқатдан маълум чекиниш холлари содир бўлган. Энг муҳими, ҳозирги авлод улар йўл кўйган хатоларни такрорламасликларидадир.